

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства культури України

від 23.07.2019 № 562

ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з музичного мистецтва початкового професійного спрямування, клас хорового
співу

I. Загальні положення

Типова освітня програма середнього (базового) підрівня початкової музичної освіти початкового професійного спрямування, клас хоровий спів (далі – типова освітня програма) є документом, який визначає загальний нормативний зміст та основні засади й підходи до організації освітнього процесу. Програма визначає мету навчання, перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін та контрольних заходів), їх логічну послідовність та обсяг, що забезпечує набуття учнями обов'язкових результатів навчання (компетентностей).

Типова освітня програма розроблена на виконання частини сьомої статті 21, частини третьої статті 33 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», Концепції сучасної мистецької школи, затвердженої наказом Міністерства культури України від 20 грудня 2017 № 1433. Типова освітня програма може бути використана мистецькими школами, іншими закладами освіти або суб'єктами освітньої діяльності, які мають на меті надання учням початкової мистецької освіти для досягнення ними визначених цією програмою нормативних результатів навчання.

Опанування програми дає можливість:

- продовжити подальше здобуття музичної освіти професійного спрямування в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової музичної освіти.
- застосовувати набуті в процесі навчання компетентності (знання, вміння, навички, розуміння, ставлення) у повсякденному житті для забезпечення естетичних потреб особистості, у тому числі через домашнє і публічне музикування.

Мистецька школа в межах своєї автономії здійснює освітній процес за власною освітньою програмою, розробленою з урахуванням або без урахування цієї типової освітньої програми. Власні освітні програми, розроблені мистецькими школами на основі цієї типової освітньої програми, повинні містити передбачені нею нормативний зміст (освітні компоненти), обсяг, компетентності та результати навчання.

Власні освітні програми, розроблені мистецькими школами на основі (з урахуванням) типової освітньої програми, можуть відрізнятися від неї послідовністю викладення навчального матеріалу, обсягом його вивчення в бік

збільшення, наявністю додаткових компонентів змісту та результатів або використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання.

Типова освітня програма може бути частиною наскрізної освітньої програми школи, яка може поєднувати кілька підрівнів початкової мистецької освіти.

Типова освітня програма визначає види навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю та рекомендації щодо їх проведення, а також загальні підходи до оцінювання рівня досягнення учнями обов'язкових результатів навчання. Власна освітня програма мистецької школи конкретизує зазначені позиції з урахуванням регіональних особливостей та потреб і можливостей учнів. Складником освітньої програми мистецької школи є навчальний план, який розробляється на весь строк навчання за програмою та містить усі передбачені нею освітні компоненти з можливістю реалізувати варіативність змісту освіти.

Мета типової освітньої програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу музично-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Типова освітня програма побудована з урахуванням таких **принципів**:

- узгодження цілей, змісту та очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності та перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями нормативних результатів навчання;
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Мета опанування нормативного змісту програми – формування теоретичних, теоретико-практичних та виконавських компетентностей з класу хорового співу початкового професійного рівня, мотивування до продовження здобуття мистецької освіти на наступних рівнях та домашнього музикування.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування початкових професійних компетентностей, практичних навичок щодо оволодіння засобами музичної виразності у вокально-хоровому виконавстві;
 - розвиток навичок художньо-образного мислення як способу застосування мови музичного мистецтва;
 - засвоєння творів видатних представників українського та світового музичного мистецтва, усвідомлення їх художнього змісту та естетичного значення;
 - формування здатності здійснювати самостійний відбір та аналіз художніх музичних творів, спираючись на отримані виконавські навички та музично-теоретичні знання;
 - формування здатності гармонійної взаємодії у творчому колективі під час створення та відтворення характеру музичного образу засобами хорового виконавства;

– вироблення мотивації та заохочення прагнення учнів до самостійного навчання, творчого розвитку шляхом залучення до вивчення, прослуховування, виконання високохудожніх творів хорового мистецтва, позитивного ставлення до творчої діяльності та здобуття подальшої музичної освіти.

Нормативний строк навчання за типовою освітньою програмою становить 5 років для учнів, які розпочали навчання у 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи). Учні, яким на 1 вересня **поточного** навчального року не виповнилося 10-11 років, можуть розпочати здобуття початкової мистецької освіти цього ж навчального року за заявою батьків (інших законних представників).

У разі зарахування на навчання за типовою освітньою програмою учнів старшого віку, ніж 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи), тривалість (в роках) опанування освітньої програми (нормативний строк здобуття освіти) може бути зменшена не більше як на 2 роки, якщо це обумовлено необхідністю подальшого вступу до закладу фахової передвищої освіти. У інших випадках мистецькою школою розробляється окрема освітня програма.

Особи з особливими освітніми потребами також можуть здобувати початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня за цією типовою освітньою програмою. Тривалість опанування типової освітньої програми учнями з числа осіб з особливими освітніми потребами визначається індивідуальним темпом набуття відповідних компетентностей та може бути збільшеною.

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією типовою освітньою програмою є очна форма. Враховуючи можливості та потреби учнів, у тому числі з числа осіб з особливими освітніми потребами, допускається організація вивчення окремих дисциплін, з яких передбачено індивідуальні заняття (уроки), за домашньою формою навчання.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою з музичного мистецтва, клас хорового співу, на середньому (базовому) підрівні може особа, яка при вступі демонструє наявність компетентностей елементарного підрівня з музичного мистецтва відповідного фаху. Власною освітньою програмою мистецької школи можуть конкретизуватися або визначатися інші вимоги до вступників.

Основною **формою організації освітнього** процесу є урок – груповий або індивідуальний. Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені у змісті окремих навчальних дисциплін та не повинні бути перешкодою до виконання вимог до навчальних результатів, визначених типовою освітньою програмою. Форми і методи навчання, види уроків та іншої навчальної діяльності викладач обирає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас набуття учнями компетентностей, визначених навчальними програмами з окремих навчальних дисциплін.

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін становить:

«Хор» (групи хору) – 8-10 осіб;

«Сольфеджіо» – 6-8 осіб;

«Музична література» – 6-8 осіб.

У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням відносно зазначених нормативів контингенту учнів, допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20%. У разі значного перевищення контингенту (понад 20%) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших значень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Мета контролю полягає у пошуку ефективних шляхів досягнення навчальних результатів кожного/кожної учня/учениці.

Упродовж навчання учні шкільного віку за підтримки викладачів розвивають компетентності самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє утвердженню розуміння власної відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках, розумінні, ставленні та їх корекції.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для організації постійного спостереження за навчальним поступом. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється як за одиничні завдання, так і за прогрес в опануванні дисципліни в цілому. Досягнення учня/учениці оцінюються відносно його/її навчального прогресу.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється кожним викладачем упродовж навчального року за підсумками опанування модулів кожної навчальної дисципліни з метою оперативного моніторингу результативності навчання учня/учениці та коригування педагогічних прийомів і методів, що застосовує до нього/неї викладач. Періодичність та строки поточного контролю визначаються робочою програмою з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу, який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченими освітньою програмою, в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Наприкінці п'ятого року навчання здійснюється підсумковий контроль за освітніми компонентами:

1. «Хор» – у формі концертного виступу.
2. «Музична література» і «Сольфеджіо» – у формі комплексного іспиту з виконанням творчого завдання.
3. «Музичний інструмент» - у формі підсумкового прослуховування.

За результатами підсумкового контролю на п'ятому році навчання у разі демонстрування учнем/ученицею результатів навчання, передбачених власною освітньою програмою мистецької школи, йому/їй видається свідоцтво про початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування (про закінчення мистецької школи).

Для визначення міри досягнення учнями результатів навчання середнього

(базового) підрівня початкової мистецької освіти застосовується **бальне оцінювання**, яке передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали);
2. Середній (4-6 бали);
3. Достатній (7-9 балів);
4. Високий (10-12 балів).

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в типових та робочих навчальних програмах дисциплін.

Оцінювання на п'ятому році навчання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними власною освітньою програмою мистецької школи та навчальними програмами дисциплін, які опановував/опановувала учень/учениця.

Учні, які досягли результатів навчання, визначених власною освітньою програмою мистецької школи, можуть бути рекомендовані до подальшого здобуття музичної освіти в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти (за наявності).

Для забезпечення навчальних результатів учнів за освітньою програмою мистецької школи комплектуються необхідними **обов'язковими засобами, навчальним обладнанням та іншими ресурсами** відповідно до профілю та напрямку роботи за нормативами згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами). Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб мистецької школи.

II. Нормативні результати та зміст (цілі) навчання

Опанування нормативного змісту навчання за типовою освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання:

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1. Загальна інтегрована компетентність	Удосконалення навичок самостійної творчої роботи, мотивація до подальшого навчання мистецтву. Використання набутих компетентностей у власній мистецько-творчій діяльності.	Самостійно виконує навчальні завдання. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання. Готовий до здобуття фахової передвищої музичної освіти або продовження навчання за освітньою програмою на поглибленому підрівні початкової музичної освіти за фахом або спорідненими видами мистецтв.

<p>2. Теоретично - практична компетентність в музичному мистецтві</p>	<p>Види, жанри, стилі музичного мистецтва/народного музичного мистецтва/вокально-хорового мистецтва, особливості їх художнього змісту та форми. Мистецькі епохи, їх характерні риси. Найбільш яскраві представники мистецьких епох, їх доробок та внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового музичного хорового мистецтва. Знання базової термінології з вокально-хорового співу та сольфеджію. Аналіз засобів музичної виразності, основних елементів вокально-хорової техніки, характеристики хорових голосів. Вміння орієнтуватися у нотній партитурі та використання її у слуханні та виконанні музичних (хорових) творів Складні елементи музичної мови у ладовому контексті та їх використання у практичному музикуванні. Формування належного рівня ладо-функціонального гармонічного слуху. Вимоги до гігієни,</p>	<p>Знає та розрізняє види, жанри, стилі музичного мистецтва/народного музичного мистецтва/вокально-хорового мистецтва, класифікацію співочих голосів та хорових партій. Демонструє розуміння різних виконавських складів. Називає мистецькі епохи, їх характерні риси, яскравих представників, знає їх твори, аналізує їх мистецький доробок та внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового музичного хорового мистецтва. Володіє базовими термінами та теоретичними поняттями з вокально-хорового співу та сольфеджію, вміє їх практично демонструвати. Здійснює аналіз засобів музичної виразності, основних елементів вокально-хорової техніки. Розрізняє діапазони хорових голосів, їх регістрову будову. Знає правила інтонування ступенів мажорного та мінорного звукорядів на основі ладового взаємозв'язку в мелодичному та гармонічному викладі, особливості хорового строю, типи та види хорів, склад хорових партій, елементи хорового звучання (ансамбль, стрій, тощо). Розуміє та розрізняє форму музичних творів, може виділити мотив, фразу, речення, період як складові музичного формування. Має поняття про партитуру та клавір, вміє й орієнтується в нотній партитурі. Демонструє розуміння понять про відхилення та модуляцію, сформовано уявлення про агогіку, складні розміри, складні ритмічні фігурації, відчуття розгортання</p>
---	--	---

	<p>збереження голосу та співацької постави. Прийоми створення музичного образу засобами хорового виконавства. Спілкування на теми мистецтва державною мовою.</p>	<p>музичного твору у часі. Володіє ладовими і метро-ритмічними моделями. Володіє поняттями: музичні лади, кварто-квінтове коло, характерні інтервали, види септакордів, визначає на слух у тональності та від звуків акордові послідовності. Відтворює вивчені мелодії голосом або на інструменті, підбирає на слух, вміє транспонувати, створювати акомпанемент, імпровізувати на елементарному рівні. Знає та застосовує вимоги до гігієни, збереження голосу та співацької постави. Використовує різноманітні прийоми створення музичного образу засобами хорового виконавства. Спілкується на теми мистецтва державною мовою.</p>
<p>3. Музично-виконавська компетентність</p>	<p>Багатоголосний спів, розвиток поліфонічного слуху. Композиційний план та загальний розвиток твору. Динамічний, темповий, ритмічний, агогічний, артикуляційний, штриховий ансамблі всередині партії. Дикція у співі. Інтонування, поєднання індивідуальних інтонацій в загально-хоровий стрій. Досягнення єдності в усіх компонентах звучання хору. Кантиленне виконавство. Виконання музичних</p>	<p>Володіє та застосовує вокально-хорові навички (культура звуковидобування, висока співацька позиція, дихання, ланцюгове дихання, дикція, артикуляція, кантилена та інше). Володіє навичками чистоти інтернавання, що пов'язано з розвитком внутрішнього слуху, вміє слухати та контролювати партії інших голосів. Визначає форму твору, композиційну структуру, місцеві і загальні кульмінації, фактуру твору, розмір, метро-ритм, темп, динаміку, їх залежність від характеру, образу, настрою, інструментального супроводу. Вміє виконувати хоровий твір виразно, емоційно з урахуванням його стильових особливостей. Демонструє: - слуховий контроль за власним</p>

	<p>творів колективно в унісон із супроводом та без нього.</p> <p>Розвиток виконавського апарату на інструменті, знання основних засобів звуковидобування, розвиток музичного слуху, основні аплікатурні формули, поняття про динамічну шкалу та її відтворення.</p>	<p>виконанням;</p> <ul style="list-style-type: none"> - яскраве впевнене виконання своєї партії; - добру музичну пам'ять, - розвинене поліфонічне мислення, гармонічний, мелодійний, тембральний, ладовий слух; - якісне виконання а capella або з супроводом. <p>Володіє різними видами техніки хорового співу відповідно до вимог програми.</p> <p>Знає та розуміє правила роботи з голосними, приголосними, їх вірне співвідношення, особливості вимови (орфоепія), характер звука («світлий», «темний» тощо).</p> <p>Свідомо використовує артикуляційні прийоми в процесі інтонування хорових або фортепіанних творів.</p> <p>Виконує хорові та фортепіанні твори українських, зарубіжних композиторів та обробки українських народних пісень.</p> <p>Володіє навичками самостійної усвідомленої роботи над новими творами.</p> <p>Розуміє диригентські жести.</p> <p>Свідомо використовує артикуляційні прийоми в процесі інтонування хорових або фортепіанних творів.</p> <p>Розуміє динаміку як засіб виразності.</p> <p>Демонструє практичні навички у читанні цифрового запису гармонії.</p> <p>Розуміє роль диригента, хормейстера, концертмейстера у формуванні успішного творчого колективу.</p> <p>Вміє виконувати колективно музичні твори в унісон із супроводом та без нього.</p> <p>Під час гри на інструменті</p>
--	---	---

		демонструє добре організований та розвинений виконавський апарат, виконує програмні твори на музичному інструменті. Емоційно відтворює художньо-образний зміст програмних мистецьких творів.
4. Компетентність колективної взаємодії в мистецтві	Виконання програмних творів в ансамблі, хорі. Усвідомлення ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату. Основні вимоги до учасників концертного складу хору.	Виконує програмні твори у колективі (ансамблі, хорі). Узгоджує та координує власні виконавські дії з іншими учасниками хору. Демонструє розвинуті вокально-інтонаційні здібності, увагу до музичного твору, розуміння своєї ролі у виконавському хоровому колективі та особистої відповідальності за спільний результат виконання.
5. Компетентність з публічного музичного виступу	Культура публічного мистецького виступу. Культура сценічної етики та вміння демонструвати музичну (хорову) складову в різних мистецько-видовищних формах. Вміння управляти своїм настроєм під час публічного виступу, перевтілюватися у необхідний образ.	Володіє культурою сценічної етики та демонструє музичну (хорову) складову в різних мистецько-видовищних формах. Перевтілюється під час публічного виступу у необхідний образ. Повною мірою передає художні образи хорових композицій відповідно до своєї ролі в колективі. Демонструє артистичну свободу та власні виконавські емоції, захоплення процесом виконання.

Конкретні очікувані результати навчання учнів за окремими освітніми компонентами визначаються навчальними програмами дисциплін.

III. Перелік освітніх компонентів: нормативний зміст освіти

Нормативний зміст типової освітньої програми поєднує освітні компоненти інваріантного та варіативного складників, які є однаково обов'язковими для включення до програми навчання учня/учениці і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання. Власна освітня програма мистецької школи, у якій вилучено будь-який з визначених нижче освітніх компонентів або скорочено обсяг навчального навантаження, передбаченого для їх опанування, визнається такою, що не відповідає типовій освітній програмі.

Інваріантний складник змісту початкової освіти середнього (базового)

підрівня – це мінімальний нормативний складник, який не може бути скороченим і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених типовою освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в т. ч. індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблення фахових компетентностей, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів та потреб учня/учениці та використовується для:

- запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом;
- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;
- репетицій, підготовки до конкурсів, інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

Розподіл годин варіативного складника здійснюється щороку педагогічною радою мистецької школи і відображається в робочому навчальному плані.

Для середнього (базового) підрівня початкової музичної освіти (клас хорового співу) є обов'язковими такі освітні компоненти:

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання, годин*
<i>Інваріантний складник</i>	
Хор	700
Постанова голосу	175
Сольфеджіо	262,5
Музичний інструмент	175
Музична література	262,5
<i>Варіативний складник</i>	175
Загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання за типовою освітньою програмою (5 років), усього	1750

*Зазначена кількість навчальних годин встановлена на кожного/кожну учня/ученицю, який/яка навчається за освітньою програмою, з розрахунку 35 навчальних тижнів на навчальний рік і становить мінімальний обсяг, необхідний для опанування змісту освіти, визначеного типовою освітньою програмою, зменшення якого не допускається.

Кількість концертмейстерських годин для забезпечення освітнього процесу визначається з розрахунку:

не більше 100% годин аудиторних індивідуальних занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожного/кожну учня/ученицю) та у випадках, передбачених навчальною програмою;

не більше 100% годин аудиторних групових занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожну групу учнів);

не більше 100% годин, передбачених для вивчення навчальних дисциплін варіативного складника: другий музичний інструмент, ритміка,

постановка концертних номерів.

Рекомендації щодо планування та організації освітнього процесу.

Нормативний зміст типової освітньої програми конкретизується у власній освітній програмі мистецької школи та розміщеному в ній навчальному плані, який деталізує зміст і структуру освітнього процесу.

У навчальному плані зазначаються дисципліни, викладання яких потребує супроводу концертмейстера та зазначаються особливості розрахунку навчального навантаження.

На основі навчального плану мистецькі школи складають на кожен навчальний рік робочий навчальний план, який є підставою для розрахунку кількості педагогічних (викладацьких та концертмейстерських) годин і ставок, необхідних для виконання власної освітньої програми мистецької школи. Логічна послідовність вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін. У робочому навчальному плані зазначаються дисципліни як інваріантного, так і варіативного складників за спільним рішенням відповідних учасників освітнього процесу.

Планування та організація освітнього процесу за робочим навчальним планом має забезпечувати максимально сприятливе середовище учнів з урахуванням їх віку, рівня психофізіологічного розвитку та з дотриманням санітарних норм.

У межах вивчення навчальної дисципліни «Ансамбль» планування освітнього процесу для учнів може відбуватися у сталому ансамблі/ в ансамблях, різних за складом. Учень/учениця має право відвідувати як один, так і декілька учнівських колективів: хори, ансамблі великої / малої форм, заняття у яких проводяться за рахунок годин варіативного складника. Форма колективного музикування обирається таким чином, щоб максимально забезпечити розвиток професійних навичок учня/учениці.

Розподіл годин, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Ансамбль», здійснюється шляхом поділу навчальної дисципліни на модулі, які реалізуються протягом усього строку навчання. Навчання з використанням таких форм може тривати різні періоди: півроку, рік, півтора року, два роки (залежно від поставлених навчальних завдань). При цьому кожен модуль може відповідати одному складу ансамблю.

Рекомендації щодо планування вивчення навчальних дисциплін в межах варіативного складника.

Розподіл годин, передбачених для реалізації варіативного складника типової освітньої програми, здійснюється залежно від поставлених викладачем педагогічних цілей та підходів мистецької школи щодо організації освітнього процесу в наступний спосіб:

1) запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом тощо.

Зокрема, рекомендованими факультативами, навчальними дисциплінами за вибором є: ансамбль, композиторська творчість, техніка диригування, елементарна теорія музики, постановка музичних вистав, ритміка, початковий курс історії хорового мистецтва, читання хорових партитур, музичний

інструмент, додатковий музичний інструмент, акомпанемент тощо.

Обсяг годин на вивчення та послідовність викладання факультативів і навчальних дисциплін за вибором визначається з урахуванням доцільності та забезпечення досягнення учнем/ученицею необхідних додаткових навчальних результатів.

2) планування щотижнево або сукупно раз на місяць чи на півроку на проведення репетицій (у тому числі зведених), підготовки до конкурсів, інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

При розподілі обсягу навчального навантаження на цілі, зазначені в цьому пункті, необхідно враховувати, що загальний відведений обсяг може бути теж поділений на частини за видами діяльності.

Увесь перерозподіл годин фіксується в робочому навчальному плані, який щорічно затверджується директором мистецької школи.

IV. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня передбачають у мистецьких школах здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у тому числі наскрізних, навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів мистецької школи;
- контроль за виконанням навчальних планів власної освітньої програми мистецької школи, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною учнями, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за освітньою програмою;
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи;
- моніторинг та покращення соціально-психологічного середовища мистецької школи (контроль та поточне коригування взаємодії викладача й учня в організації і забезпеченні освітнього процесу);

- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у навчально-методичних, наукових працях працівників мистецьких шкіл та учнів;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності. В основу формування системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах покладено наступні критерії: професіоналізм, відповідна фахова освіта, наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика.

Посаду викладача, концертмейстера може обіймати особа, яка має фахову передвищу (середню спеціальну) музичну освіту або вищу музичну освіту, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі.

Навчально-методичне забезпечення. Наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: освітньої (освітніх) програми (програм), навчального плану, робочих навчальних планів, навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, репертуарних списків, тощо, які відповідають змісту освітньої програми, підручників, навчальних, навчально-методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фоно- та відеохрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін) та методик і критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Матеріально-технічне забезпечення. Наявність відповідних приміщень (навчального корпусу) для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, музичних інструментів, обладнаних класів (аудиторій) для колективного музикування, приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, музичними інструментами, обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення та засоби.

Якість проведення навчальних занять. Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять, аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою. Упровадження в межах своїх повноважень виконання актів законодавства щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної під час освітнього процесу, забезпечення ведення документації,

оформлення наочності, організації та проведення творчих заходів, урочистостей, оформлення класів написами державною мовою у мистецьких школах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) – безперервне відстеження результатів навчання учнів, їх прогнозування та коригування на їх основі педагогічних методів і прийомів для засвоєння учнями компетентностей, необхідних для досягнення навчальної мети.

Моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення та передбачають збирання первинних даних, аналіз і оцінку досягнень учнями результатів навчання (компетентностей), формування і ведення бази даних, завдань, тестів, виступів, іншого інструментарію для оцінки якості освітньої діяльності мистецьких шкіл та/або якості початкової мистецької освіти та визначення якості та ефективності роботи педагогічних працівників.

Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту та підвищення якості надання освітніх послуг мистецькою школою.

Моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання – система заходів контролю за відвідуванням учнями навчальних занять, виконанням навчальних планів та освітньої програми початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня із застосуванням різноманітних методів і форм підвищення мотивації учнів до навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання в мистецькій школі.

Мистецькі школи оприлюднюють свою освітню програму та навчальний план на власному веб-сайті (у разі його відсутності – на веб-сайті їх засновників або органів управління).

**Генеральний директор
Директорату мистецької освіти**

Т.КОЛОС